

Υπόθεση C-576/20**Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως****Ημερομηνία κατάθεσης:**

4 Νοεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Oberster Gerichtshof (Αυστρία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

13 Οκτωβρίου 2020

Αναιρεσείουσα:

CC

Αναιρεσίβλητο:

Pensionsversicherungsanstalt

Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία), επιλαμβανόμενο ως ακυρωτικό δικαστήριο επί διαφορών εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικής ασφάλισης [παραλειπόμενα] εξέδωσε επί της διαφοράς δικαίου κοινωνικής ασφάλισης της πρωτοδίκως προσφεύγουσας CC, [παραλειπόμενα] με αντικείμενο χορήγηση σύνταξης γήρατος, κατόπιν αναίρεσης της CC κατά της απόφασης της 26ης Μαΐου 2020 του Oberlandesgericht Wien (εφετείου Βιέννης), επιληφθέντος ως δευτεροβάθμιου δικαστηρίου επί διαφορών εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικής ασφάλισης [παραλειπόμενα], με την οποία επικυρώθηκε η απόφαση της 26ης Μαρτίου 2019 [παραλειπόμενα] του Arbeits- und Sozialgericht Wien (πρωτοδικείου διαφορών εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικής ασφάλισης Βιέννης), σε συνεδρίαση κεκλεισμένων των θυρών, την ακόλουθη

Δ ι ά τ α ξ η:

A. Υποβάλλει ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα: [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

1. Έχει το άρθρο 44, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, την έννοια ότι

αντιτίθεται στο να συνυπολογίζονται περίοδοι ανατροφής τέκνου που διανύθηκαν σε άλλα κράτη μέλη από κράτος μέλος αρμόδιο για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος, υπό τη νομοθεσία του οποίου η αιτούσα τη χορήγηση σύνταξης γήρατος άσκησε καθ' όλον τον επαγγελματικό της βίο, με την εξαίρεση των περιόδων αυτών ανατροφής τέκνου, μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα, εκ μόνου του γεγονότος ότι κατά την ημερομηνία κατά την οποία, δυνάμει της εν λόγω νομοθεσίας, άρχισε να συνυπολογίζεται η περίοδος ανατροφής τέκνου για το τέκνο αυτό, η αιτούσα τη χορήγηση σύνταξης γήρατος δεν ασκούσε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα;

Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα:

2. Έχει το άρθρο 44, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, πρώτη ημιπερίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, την έννοια ότι το κράτος μέλος που είναι αρμόδιο δυνάμει του τίτλου II του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας δεν συνυπολογίζει τις περιόδους ανατροφής τέκνου βάσει της νομοθεσίας του γενικώς ή μόνο σε συγκεκριμένη περίπτωση;

B. [παραλειπόμενα] [σελ. 3 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα] [Αναστολή της διαδικασίας]

Σκεπτικό:

- [1] **I. Αντικείμενο και πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης:**
- [2] Η CC γεννήθηκε το 1957. Συμπλήρωσε 11 μήνες εισφορών υποχρεωτικής ασφάλισης από 4.10.1976 έως 28.8.1977 ως μαθητευόμενη στην Αυστρία. Μετά τις σπουδές της, συμπλήρωσε, από 1.1.1982 έως 30.9.1986, επιπλέον 57 μήνες εισφορών υποχρεωτικής ασφάλισης, λόγω μη μισθωτής δραστηριότητας στην Αυστρία.
- [3] Από τον Οκτώβριο του 1986, η CC μετέβη στο Ηνωμένο Βασίλειο και ολοκλήρωσε εκεί ένα πρόγραμμα σπουδών. Στις αρχές Νοεμβρίου του 1987 μετακόμισε στο Βέλγιο. Στο Βέλγιο γέννησε στις 5.12.1987 έναν γιο και στις 23.2.1990 δεύτερο γιο. Έπειτα διέμεινε μαζί με τα τέκνα, αρχικώς στο Βέλγιο, εν συνεχεία από 5.12.1991 έως 31.12.1991 στην Ουγγαρία και, τέλος, από 1.1.1993 έως 8.2.1993, στο Ηνωμένο Βασίλειο. Από 5.12.1987 έως 8.2.1993, η CC ασχολήθηκε με τη φροντίδα και την ανατροφή των τέκνων της. Δεν άσκησε καμία επαγγελματική δραστηριότητα και δεν συμπλήρωσε άλλες περιόδους ασφάλισης στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης ούτε στο Ηνωμένο Βασίλειο ούτε στο Βέλγιο ούτε και στην Ουγγαρία. Στο διάστημα αυτό, η CC δεν έλαβε ούτε παροχές ανατροφής ή φροντίδας τέκνων.
- [4] Στις 8.2.1993, η CC επέστρεψε στην Αυστρία, όπου εν συνεχεία άσκησε μισθωτή και μη μισθωτή δραστηριότητα και συμπλήρωσε, μέχρι τον Οκτώβριο του 2017,

περιόδους ασφάλισης στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης λόγω άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας.

[5] **II. Βασικοί κανόνες του δικαίου της Ένωσης: [σελ. 4 του πρωτοτύπου]**

- [6] Κανονισμός (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (στο εξής: κανονισμός εφαρμογής 987/2009):

«Άρθρο 44

Συνυπολογισμός των περιόδων ανατροφής τέκνου

1. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως "περίοδος ανατροφής τέκνου" νοείται οποιαδήποτε περίοδος που πιστώνεται δυνάμει της περί συντάξεων νομοθεσίας κράτους μέλους ή η οποία παρέχει δικαίωμα σε συμπλήρωμα της σύνταξης αποκλειστικά λόγω του ότι ο δικαιούχος ανέθρεψε τέκνο, ανεξάρτητα από τη μέθοδο που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των περιόδων αυτών και το κατά πόσον οι περίοδοι αυτές τρέχουν από το χρόνο της ανατροφής τέκνου ή αναγνωρίζονται αναδρομικά.

2. Εάν, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο δυνάμει του τίτλου II του βασικού κανονισμού, δεν συνυπολογίζεται περίοδος ανατροφής τέκνου, ο φορέας του κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου ήταν εφαρμοστέα δυνάμει του τίτλου II του βασικού κανονισμού στον ενδιαφερόμενο λόγω άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας την ημερομηνία κατά την οποία, δυνάμει της εν λόγω νομοθεσίας, έπρεπε να αρχίσει να συνυπολογίζεται η περίοδος ανατροφής τέκνου για το τέκνο αυτό, εξακολουθεί να είναι αρμόδιος για το συνυπολογισμό της εν λόγω περιόδου ως περιόδου ανατροφής τέκνου δυνάμει της νομοθεσίας του, ως εάν η εν λόγω ανατροφή τέκνου [είχε]πραγματοποιηθεί στην επικράτειά του.

3. Η παράγραφος 2 δεν ισχύει στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος υπαγόταν ήδη ή υπάγεται πλέον στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους λόγω της άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας.»

[7] **III. Εθνικό δίκαιο:**

- [8] A) Allgemeines Pensionsgesetz (γενικός νόμος περί συντάξεων), BGBl I 2004/142 (στο εξής: APG):

«Σύνταξη γήρατος, δικαίωμα

Άρθρο 4. 1. Ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη γήρατος μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του (κανονική ηλικία συνταξιοδότησης) αν, μέχρι την ημερομηνία αναφοράς (άρθρο 223, παράγραφος 2, του ASVG [Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (γενικού νόμου περί κοινωνικής ασφάλισης)], έχει

συμπληρώσει τουλάχιστον 180 μήνες ασφάλισης βάσει του παρόντος ή άλλου ομοσπονδιακού νόμου, εκ των οποίων [σελ. 5 του πρωτοτύπου] τουλάχιστον 84 λόγω επαγγελματικής δραστηριότητας (ελάχιστη περίοδος ασφάλισης). [...]

Σύνταξη γήρατος, ύψος

Άρθρο 5. 1. Το ύψος της ακαθάριστης μηνιαίας παροχής προκύπτει –με την επιφύλαξη ειδικής προσαύξησης κατά το άρθρο 248, παράγραφος 1, του ASVG, το άρθρο 141, παράγραφος 1, του GSVG [Gewerbliches Sozialversicherungsgesetz (νόμου περί κοινωνικής ασφάλισης εμπόρων και επιτηδευματιών)] και το άρθρο 132, παράγραφος 1, του BSVG [Bauern-Sozialversicherungsgesetz (νόμου περί κοινωνικής ασφάλισης αγροτών)]– από το συνολικό πιστωθέν ποσό (άρθρο 11, σημείο 5) που υπολογίζεται μέχρι την ημερομηνία αναφοράς (άρθρο 223, παράγραφος 2, του ASVG), διαιρούμενο διά του 14. [...]

Άρθρο 16. [...] 3α. Για τη συμπλήρωση του ελάχιστου χρόνου ασφάλισης κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, ως μήνες ασφάλισης θεωρούνται επίσης οι εξομοιούμενες περιόδοι ανατροφής τέκνου κατά τα άρθρα 227α του ASVG, 116α του GSVG και 107α του BSVG, οι οποίες συμπληρώθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2005.

6. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 4, παράγραφος 1, για τις ασφαλισμένες που συμπληρώνουν το 60ό έτος της ηλικίας τους πριν την 1η Ιανουαρίου 2024, η ηλικία συνταξιοδότησης καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 253, παράγραφος 1, του ASVG (άρθρο 130, παράγραφος 1, του GSVG, άρθρο 121, παράγραφος 1, του BSVG)· [...]

[9] B) Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, BGBl. 1955/189 (ASVG):

«Περίοδοι ασφάλισης

Άρθρο 224. Ως περίοδοι ασφάλισης νοούνται οι περίοδοι καταβολής εισφορών που προβλέπονται στα άρθρα 225 και 226, καθώς και οι εξομοιούμενες περιόδοι που προβλέπονται στα άρθρα 227, 227α, 228, 228α και 229.

[...]

Εξομοιούμενες περιόδοι ανατροφής τέκνου μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1955 και πριν από την 1η Ιανουαρίου 2005

Άρθρο 227α. 1. Όσον αφορά τους ασφαλισμένους οι οποίοι πράγματι και κατά κύριο λόγο ανέθρεψαν τα τέκνα τους (παράγραφος 2), ως εξομοιούμενη περίοδος ανατροφής τέκνου μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1955 και πριν από την 1η Ιανουαρίου 2005 θεωρείται επίσης, στον κλάδο συνταξιοδοτικής ασφάλισης στον οποίο συμπληρώθηκε η τελευταία προηγούμενη περίοδος εισφορών ή ελλείπει αυτής, η πρώτη επακολουθήσασα περίοδος εισφορών, η περίοδος ανατροφής τέκνου στην ημεδαπή, ανώτατης συνολικής διάρκειας 48 ημερολογιακών μηνών υπολογιζομένων από τη γέννηση του τέκνου. Σε περίπτωση πολλαπλού τοκετού, η περίοδος αυτή αυξάνεται στους 60 ημερολογιακούς μήνες.

(2) Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, τέκνα αποτελούν:

1. τα τέκνα του ασφαλισμένου·

[...]

(3) Σε περίπτωση γέννησης (ή υιοθεσίας ή μη αμειβόμενης αναδοχής) και άλλου τέκνου πριν την παρέλευση της [σελ. 6 του πρωτοτύπου] περιόδου των 48 ημερολογιακών μηνών (ή 60 ημερολογιακών μηνών), η περίοδος αυτή διαρκεί μόνο μέχρι τη νέα αυτή γέννηση (ή υιοθεσία ή μη αμειβόμενη αναδοχή): [...]

(4) Δικαίωμα όσον αφορά το ίδιο τέκνο αναγνωρίζεται ως προς το εκάστοτε χρονικό διάστημα μόνο στο πρόσωπο που πράγματι και κατά κύριο λόγο ανέθρεψε το τέκνο. [...]

[...]

8. Για κάθε μήνα εξομοιούμενης περιόδου λόγω ανατροφής θετού ή ανάδοχου τέκνου (παράγραφος 2, σημεία 5 και 6) καταβάλλεται από το ταμείο αντιστάθμισης για οικογενειακά επιδόματα εισφορά ίση προς το 22,8 % της βάσης της εισφοράς. Βάση της εισφοράς για την ημερολογιακή ημέρα είναι το ποσό που προκύπτει σύμφωνα με το άρθρο 76b, παράγραφος 4, όπως ίσχυε στις 31 Δεκεμβρίου 2014.»

[10] Το άρθρο 116a του GSVG αντιστοιχεί κατ' ουσίαν στη διάταξη του άρθρου 227a του ASVG.

[11] **IV. Ισχυρισμοί και αιτήματα των διαδίκων:**

[12] Η CC υπέβαλε στις 11.10.2017 αίτηση προς το Pensionsversicherungsanstalt (ίδρυμα συνταξιοδοτικής ασφάλισης, στο εξής: PVA) για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος.

[13] Με απόφαση της 29.12.2017, το PVA χορήγησε στη CC σύνταξη γήρατος ύψους 1 079,15 ευρώ μηνιαίως από την 1.11.2017. Το PVA έλαβε υπόψη του για τον υπολογισμό της σύνταξης τη συμπλήρωση 366 μηνών ασφάλισης στην Αυστρία, μεταξύ των οποίων 14 μήνες εξομοιούμενων περιόδων ανατροφής τέκνου από τον Ιανουάριο του 1993 έως τον Φεβρουάριο του 1994.

[14] Με την προσφυγή της κατά της απόφασης αυτής, η CC ζητεί τη χορήγηση υψηλότερης σύνταξης γήρατος. Για τον υπολογισμό της σύνταξης αυτής, θα πρέπει κατ' αυτήν να ληφθούν υπόψη ως εξομοιούμενες περίοδοι και οι περίοδοι ανατροφής τέκνου στα κράτη μέλη Ηνωμένο Βασίλειο, Βέλγιο και Ουγγαρία από τις 5.12.1987 έως τις 31.1.1993 (62 μήνες). [σελ. 7 του πρωτοτύπου]

[15] Το PVA αντέτεινε ότι δεν ήταν δυνατόν να συνυπολογιστούν οι περίοδοι ανατροφής τέκνου στην αλλοδαπή βάσει του άρθρου 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009, δεδομένου ότι η CC δεν είχε ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα αμέσως πριν από την έναρξη της περιόδου ανατροφής των

τέκνων, η δε ανατροφή των τέκνων πραγματοποιήθηκε σε κράτη μέλη τα οποία προβλέπουν, κατ' αρχήν, τον συνυπολογισμό περιόδων ανατροφής τέκνου.

[16] V. Η μέχρι τούδε διαδικασία:

[17] Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο (Arbeits- und Sozialgericht Wien [δικαστήριο διαφορών εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικής ασφάλισης Βιέννης]) απέρριψε την προσφυγή με το σκεπτικό ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 για τον συνυπολογισμό περιόδων ανατροφής τέκνου που διανύθηκαν σε άλλο κράτος μέλος.

[18] Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο (Oberlandesgericht Wien [εφετείο Βιέννης]) επικύρωσε την απόφαση αυτή. Κατά την εκτίμησή του, το άρθρο 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 συνιστά επιτρεπόμενο κατά το άρθρο 21 ΣΛΕΕ περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης.

[19] Κατά της απόφασης αυτής, η CC άσκησε αναίρεση ενώπιον του Oberster Gerichtshof (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Ζητεί δε να γίνει δεκτή η προσφυγή της. Το PVA δεν μετέσχε στην αναιρετική δίκη.

[20] VI. Σκεπτικό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως:

[21] Επί του πρώτου ερωτήματος:

[22] Από το άρθρο 97 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 και το άρθρο 91 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (στο εξής: κανονισμός 883/2004) προκύπτει ότι οι εν λόγω κανονισμοί ίσχυαν ήδη τόσο κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος (11.10.2017) όσο και κατά τον χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης του PVA (29.12.2017) **[σελ. 8 του πρωτοτύπου]**. Έχουν, επομένως, εν προκειμένω *ratione temporis* εφαρμογή κατά την εκτίμηση του Oberster Gerichtshof (Ανώτατου Δικαστηρίου) (ΔΕΕ, C-522/10, Reichel-Albert, ECLI:EU:C:2012:475, σκέψεις 26 επ.). Από το άρθρο 2, παράγραφος 1, και το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 883/2004 προκύπτει ότι η CC υπάγεται στο προσωπικό και το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού.

[23] Το Arbeits- und Sozialgericht Wien (δικαστήριο διαφορών εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικής ασφάλισης Βιέννης) ορθώς εξέλαβε ότι το PVA αναγνώρισε τον Ιανουάριο του 1993 –όταν η CC διέμενε με τους γιους στο Ηνωμένο Βασίλειο πριν επιστρέψει στην Αυστρία, όπου άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα από τον Φεβρουάριο του 1993– ως εξομοιούμενη περίοδο ανατροφής τέκνου κατά τον ASVG. Επομένως, κρίσιμες για τη κύρια διαδικασία είναι κατ' ουσίαν οι περίοδοι ανατροφής τέκνου που διανύθηκαν από την CC στο Βέλγιο (και ένας μήνας στην Ουγγαρία) από τον Δεκέμβριο του 1987 έως τον Δεκέμβριο του 1992. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα, δεν εφαρμοζόταν ακόμη ο κανονισμός 883/2004, αλλά ο προϊσχύσας κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971,

περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (στο εξής: κανονισμός 1408/71). Εντούτοις, κατά το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο), οι περίοδοι αυτές πρέπει να συνυπολογιστούν για τη διαπίστωση του δικαιώματος λήψης παροχών της CC σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 883/2004 (πρβλ., όσον αφορά το άρθρο 94, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1408/71, ΔΕΕ, C-28/00, Kauer, ECLI:EU:C:2002:82, σκέψεις 22-24).

- [24] Για να καταστεί εν προκειμένω η Αυστρία αρμόδια για τον συνυπολογισμό των περιόδων ανατροφής τέκνου που διανύθηκαν από την CC στο Βέλγιο και την Ουγγαρία όσον αφορά το δικαίωμά της για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος [σελ. 9 του πρωτοτύπου], θα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 (βλ., συναφώς, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jääskinen στην υπόθεση C-522/10, Reichel-Albert, ECLI:EU:C:2012:114, σημεία 62 επ.). Η προϋπόθεση του άρθρου 44, παράγραφος 3, του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 δεν πληρούται δεδομένου ότι η CC δεν ασκούσε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ούτε στο Βέλγιο ούτε στην Ουγγαρία. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι ούτε το Βέλγιο ούτε η Ουγγαρία (ως αρμόδια κράτη μέλη κατοικίας δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του κανονισμού 883/2004) συνυπολογίζουν εν προκειμένω τις περιόδους ανατροφής τέκνου (άρθρο 44, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού εφαρμογής 987/2009), η Αυστρία δεν θα μπορούσε να καταστεί επικουρικός αρμόδια δυνάμει του άρθρου 44, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού εφαρμογής 987/2009, δεδομένου ότι, κατά τον Δεκέμβριο του 1987 (από το χρονικό αυτό σημείο αρχίζει να λαμβάνεται υπόψη η περίοδος ανατροφής τέκνου για τον πρώτο γιο της), η CC δεν ασκούσε ούτε μισθωτή ούτε μη μισθωτή δραστηριότητα στην Αυστρία.
- [25] Κατά συνέπεια, προκύπτει κατά το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) ζήτημα ερμηνείας του άρθρου 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009, το οποίο πρέπει να υποβληθεί ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως.
- [26] *Ενδεχόμενη παραβίαση του πρωτογενούς δικαίου:*
- [27] Το άρθρο 21 ΣΛΕΕ κατοχυρώνει το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης να κυκλοφορούν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή τους.
- [28] Το άρθρο 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 εισήχθη από τον νομοθέτη της Ένωσης ως αντίδραση στη νομολογία του Δικαστηρίου επί των υποθέσεων Elsen (ΔΕΕ, C-135/99, ECLI:EU:C:2000:647) [σελ. 10 του πρωτοτύπου] και Kauer, ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής της οποίας κρίθηκε απαραίτητος (αιτιολογική σκέψη 14 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jääskinen, ECLI:EU:C:2012:114, σημείο 3). Η διάταξη αυτή μπορεί

κάλλιστα να θεωρηθεί ως κανόνας εφαρμογής ο οποίος περιορίζει επιτρεπτά το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας που προβλέπεται στο άρθρο 21 ΣΛΕΕ. Τούτο προκύπτει ήδη από το γεγονός ότι ο κανονισμός 883/2004 και ο κανονισμός εφαρμογής 987/2009 δεν στοχεύουν σε εναρμόνιση ή έστω σε προσέγγιση, παρά μόνον σε συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας που θεσπίζουν τα κράτη μέλη· οι ασφαλισμένοι δεν μπορούν να απαιτούν η μετακίνησή τους σε άλλο κράτος μέλος να μην επηρεάζει τη φύση ή το ύψος της παροχής που μπορούσαν να διεκδικήσουν στο κράτος καταγωγής τους (ΔΕΕ, C-134/18, Vester, ECLI:EU:C:2019:212, σκέψη 32 μεταξύ άλλων). Ομοίως, σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο κ', του κανονισμού 883/2004, το ζήτημα ποιες περιόδους πρέπει να αναγνωρίζονται ως περιόδους ασφάλισης και ποια ιδιότητα τους αποδίδεται κρίνεται πάντοτε βάσει της νομοθεσίας του κράτους στο οποίο συμπληρώνονται οι περιόδους αυτές (ΔΕΕ, C-548/11, Mulders, ECLI:EU:C:2013:249, σκέψη 37).

[29] Στα ανωτέρω μπορεί να αντιταχθεί το γεγονός ότι η CC –όπως, μεταξύ άλλων, η L. Kauer– εργάστηκε και συμπλήρωσε περιόδους ασφάλισης αποκλειστικώς στην Αυστρία, οπότε μπορεί να υποστηριχθεί ότι το γεγονός αυτό ενδέχεται να δημιουργεί επαρκή σύνδεσμο με το αυστριακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης για λόγους που ανάγονται στο πρωτογενές δίκαιο (ECLI:EU:C:2002:82, σκέψη 32· ECLI:EU:C:2012:114, σκέψη 35). Ασφαλώς, τα υπό κρίση πραγματικά περιστατικά διαφοροποιούνται από την υπόθεση Kauer: Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς την L.Kauer, η CC δεν βρισκόταν πλέον στην Αυστρία όταν γεννήθηκαν τα τέκνα της. Από την άλλη, τα υπό κρίση πραγματικά περιστατικά είναι παρεμφερή με εκείνα της υπόθεσης Reichel-Albert [σελ. 11 του πρωτοτύπου]. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε μεν επί εκείνων βάσει του κανονισμού 1408/71, ο οποίος δεν περιείχε διάταξη παρεμφερή με εκείνη του άρθρου 44 του κανονισμού 883/2004. Ωστόσο, υπογράμμισε τη θεμελίωση της απόφασής του στο πρωτογενές δίκαιο, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι δεν θα μπορούσε να μεταβάλει τον διαπιστωθέντα επαρκή σύνδεσμο της Reichel-Albert με το γερμανικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ο κανόνας περί αρμοδιότητας του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71 (πρβλ. ήδη άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του κανονισμού 883/2004), ο οποίος εισήχθη μόλις το 1991 και, επομένως, δεν είχε ακόμη εφαρμογή, σύμφωνα δε με τον οποίο αρμόδιο κατά τις περιόδους ανατροφής τέκνου ήταν το Βέλγιο ως κράτος κατοικίας.

[30] *Ενδεχόμενη παραβίαση της αρχής του δικαίου της Ένωσης περί προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης:*

[31] Δεδομένου ότι ο κανονισμός 1408/71 δεν περιείχε ρύθμιση παρεμφερή με εκείνη του άρθρου 44 του κανονισμού 883/2004 και η CC διήνυσε τις περιόδους ανατροφής τέκνου εντός του *ratione temporis* πεδίου εφαρμογής του κανονισμού αυτού, υφίστανται και εν προκειμένω εκ πρώτης όψεως –υπό το πρίσμα της προπαρατεθείσας νομολογίας του Δικαστηρίου– αποχρώντες λόγοι να εξεταστούν οι περιόδους ανατροφής τέκνου που διανύθηκαν στο Βέλγιο και στην Ουγγαρία βάσει του αυστριακού δικαίου, καθόσον θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι εντός του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 υφίσταται επαρκής σύνδεσμος της

CC με το αυστριακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Συναφώς, η θέση της CC επιδεινώθηκε μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 την 1.5.2010, ήτοι πολύ μετά την περάτωση των περιόδων ανατροφής τέκνου.

- [32] Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης περιλαμβάνεται **[σελ. 12 του πρωτοτύπου]** στην έννομη τάξη της Ένωσης, τα δε κράτη μέλη οφείλουν να την τηρούν κατά την άσκηση των εξουσιών που τους απονέμουν οι κανονιστικές ρυθμίσεις της Ένωσης (ΔΕΕ, C-62/00, Marks & Spencer, ECLI:EU:C:2002:435, σκέψη 44). Βεβαίως, είναι, κατ' αρχήν, σύμφωνη προς την αρχή αυτή η εφαρμογή νέων ρυθμίσεων επί των μελλοντικών συνεπειών καταστάσεων που έχουν δημιουργηθεί υπό την προγενέστερη ρύθμιση. Εντούτοις, αντιβαίνει στην αρχή αυτή η τροποποίηση της εθνικής ρύθμισης που στερεί αναδρομικά τον δικαιούχο από ένα δικαίωμα που έχει αποκτήσει βάσει της προγενέστερης ρύθμισης (ΔΕΕ, C-107/10, Enel Maritsa Iztok 3, ECLI:EU:C:2011:298, σκέψη 39). Αντίστοιχα, οι κανόνες ουσιαστικού δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι αφορούν καταστάσεις που δημιουργήθηκαν πριν τη έναρξη ισχύος των κανόνων αυτών μόνο στον βαθμό κατά τον οποίον προκύπτει σαφώς από το γράμμα, τον σκοπό ή την οικονομία τους ότι πρέπει να τους αναγνωριστεί τέτοια ισχύς (ΔΕΕ, C-334/07 P, Επιτροπή κατά Freistaat Sachsen, ECLI:EU:C:2008:709, σκέψη 44).
- [33] Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) δεν παραγνωρίζει το γεγονός ότι το άρθρο 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 μπορεί κάλλιστα να είναι συμβατό με την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη ρυθμίζει μελλοντικές (μόνον) συνέπειες – χορήγηση και ύψος σύνταξης γήρατος– των περιόδων ανατροφής τέκνου που συμπληρώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της διάταξης αυτής. Ωστόσο, η CC κατέβαλλε εισφορές αποκλειστικά στο αυστριακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα μόνο στην Αυστρία. Ήδη κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του άρθρου 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 υφίστατο επαρκής σύνδεσμος με το αυστριακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Επομένως, κατά το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο), ενδεχομένως να έχει θεμελιωθεί δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της CC, η οποία θίγεται από το άρθρο 44 του κανονισμού εφαρμογής 987/2009 **[σελ. 13 του πρωτοτύπου]** κατά τρόπο παραβιάζοντα την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- [34] Επί του δευτέρου ερωτήματος:
- [35] Το PVA υποστήριξε ότι η CC είχε διανύσει τις περιόδους ανατροφής τέκνου σε κράτη τα οποία προβλέπουν, κατ' αρχήν, τον συνυπολογισμό περιόδων ανατροφής τέκνου. Επ' αυτού εκκρεμεί δικαστική κρίση. Επομένως, σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, τίθεται το συμπληρωματικό ερώτημα ποια είναι η έννοια της επιταγής του άρθρου 44, παράγραφος 2, πρώτη ημιπερίοδος, του κανονισμού εφαρμογής [987/2009], να [μην] «συνυπολογίζει» περιόδους ανατροφής τέκνου το αρμόδιο δυνάμει των

διατάξεων του τίτλου II του κανονισμού 883/2004 κράτος μέλος. Θα μπορούσε να έχει την έννοια ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν συνυπολογίζει στη συγκεκριμένη περίπτωση μια περίοδο ανατροφής τέκνου ή την έννοια ότι το κράτος αυτό δεν περιλαμβάνει εν γένει τις περιόδους ανατροφής τέκνου στον κατάλογο των προβλεπόμενων από αυτό περιόδων συνταξιοδοτικής ασφάλισης (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jääskinen, ECLI:EU:C:2012:114, σημείο 67).

[36] **VII. Αναστολή της διαδικασίας:**

[37] [παραλειπόμενα] [διαδικαστικά]

[παραλειπόμενα] Βιέννη, 13 Οκτωβρίου 2020

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ